

ЗДРАВΟΣЛОВИЕ

Влианието на училището и званието върху здравето.

Отъ Сев. Кнайппъ.

(Преводъ отъ френски изъ книгата „Vivez ainsi“).

Продължение отъ книжка III—IV.

За по-добро изяснение на картината, азъ познавамъ други родители и то достатъчно бедни, които съ голѣма мъжа си спечелватъ хлѣба да нахранятъ осемте си дѣца; тѣ ги храняха съ твърдѣ проста храна и твърдѣ скромно. При всичко, че бѣха малки, тѣ бѣха привикнали да спомагатъ въ издръжката на семейството; но бѣха сѣщо навикнали всѣкой день да повтарятъ: „Дай ни и днесъ насѣщния хлѣбъ, както ни го давашъ всѣкой день“. Тѣ сѣщо си припомнѣха постоянно и това друго предложение: „Ти ще печелишъ хлѣба си съ пота на челото си“. Тѣзи дѣца зависѣха отъ вѣнкашни хора, за да спечелятъ хлѣба си. Тѣ нищо не правяха за бащината кѣща, ако да нѣмаха добрия навикъ да се молятъ на Бога вѣрно и да работятъ усърдно. Родителите имъ, които по нѣкоги биваха отдалечени отъ тѣхъ, биваха за тѣхъ подпора, кѣмъ която тѣ прибѣгваха, когато имъ се появяваше нѣкое свѣтовно изкушение или буря; защото въ истински християнските дѣца вражките на синовната лѣубовъ никоги тѣй лесно не изчезватъ. Всичките тѣзи осемъ момчета и момичета, понасетнѣ, тѣй удобно се настаняха, щото много други имъ завиждаха на временното щастие. Какъ тѣзи хора достигнаха всичко това?—Защото тѣ имаха вѣра и обичаха работата; защото тѣ се красѣха съ добродетелта и изпълняваха точно длъжностите си кѣмъ Бога и родителите си.

Преди двадесетъ и петъ години или по-вече, азъ бѣхъ се запозналъ съ майката на едно семейство, която бѣше добра гражданка; бащата бѣше умрѣлъ, когато деветото дѣте бѣше още въ майката. Вдовицата ръководѣше домашните си работи съ едно рѣдко щастие и въздигна дѣцата си по единъ примѣренъ начинъ. Това, което я направи способна да извърши тази работа, бѣше единъ голѣмъ фондъ отъ дълбоко съжаление, скромностъ, икономия, трезвеностъ, съединенъ съ единъ тихъ характеръ и извънредна наблюдателностъ.

До като дѣцата се намиратъ въ възрастта на юношеството, родителите трѣбва добръ да размислятъ върху това, което ще ги учатъ: тѣ ще поискатъ това, което имъ е нужно, което имъ е полезно, и това, което имъ е излишно. Преди всичко, трѣбва дѣцата да сж въ течение на домашните работи. Да се постигне това, тѣ трѣбва да се навикнатъ къмъ чистота и скромностъ и да обръщатъ внимание къмъ полезните вѣща; защото, наистина, това ще имъ бѣде, като едно обуздаване, като юздата на нѣкой конь, ако тѣ захванатъ да пренебрегватъ полезното и нуждното и да прибѣгватъ къмъ суетата и лука. Младото момиче трѣбва да знае да шие, да плете и крои; отъ тукъ то трѣбва да почне. Ако отъ началото захване да шие съ злато, отъ послѣ то не ще иска ни да крои, ни да плете. Преди всичко, най-важното е да го посвѣтишъ въ домашните работи, които да знае да извършва чисто, скромно и икономично.

Едничкото вѣщо, което най-много трѣбва да интересува младите момичета, е да знаятъ да готвятъ, и непреставно тѣ трѣбва да се питатъ: коя е най-здравата и най-простата храна, която дава сила за работа и която може да противостои на умората? Тѣзи отъ тѣхъ, които не гонятъ тази цѣль, са за съжаление. Чувствителността се вмѣква много лесно въ семейството, даже и тогива, когато се търси скромността, трезвеността и често пѣти лекостта. Да но

родителите не забравятъ никога, че дѣцата имъ растятъ до двадесетъ и четвъртата си година и че, презъ това време, тѣ трѣбва да се грижатъ да имъ даватъ една тоническа (обживителна) храна за доброто имъ развитие.

Най-глупавата мома е тази, която иска да играе ролята на мадам-оазела: за тази целъ ѝ е достатъчно едно хубаво облѣкло и нѣколко избрани за разговоръ фрази; но всичко това никога нѣма да я направи домакинка. Много отъ тѣзи женски личности губятъ времето си въ разходки и, като поздравляватъ нѣкои високопоставени личности, вѣрватъ, че съ това са си предали голѣмо значение. Тѣ са запознати подобрѣ съ разни модни журналы, отколкото да готвятъ, като вѣрватъ, че това последното изкуство е предназначено за простите смъртни. Ако не могатъ да бждатъ контеси, гледатъ да не са далечъ отъ тѣхъ. Такива жени ще посрѣщатъ най-голѣмите препятствия да спечелятъ парче черъ хлѣбъ да се нахранятъ: тѣ не са способни за него.

Познавамъ една майка, която си въобразяваше, че дъщеря ѝ е много хубава и много способна за къщния животъ; дъщеря ѝ пжкъ естествено, като дама, вѣрваше, че е предназначена за по-високи работи. Младата госпожица поиска да отиде въ единъ пансионъ и майка ѝ доброволно я проводи тамъ, докато получи желаното възпитание. Като прекарваше ваканцията въ родното си село, гордостта ѝ направи я за смѣхъ предъ хората, и майката се наслаждаваше, като гледаше, какъ дѣтето ѝ се ползуваше отъ уроците, които бѣ научило въ пансиона. Когато претендираното възпитание се свърши и наследството изчезна, очакваното щастие не можа да се постигне: никой не се яви да ѝ поиска ръката за другарка и тя бѣ принудена съ собственните си ръце да изкарва насъщния си хлѣбъ. Понеже трѣбваше да се уговоря, тя често пжти променѣше мѣстото си, защото нищо не можеше да работи. Най-послѣ тя се прину-

ди да влѣзе въ една фабрика. Следъ нѣколко години тя се завърна въ селото си и кѣмъ сжселените си се обвърна за публична издържка, тамъ, дѣто тя бѣше навикнала на такъвъ благороденъ животъ. Нещастната майка можа, преди да умре, да констатира резултата отъ своята работа. Жалостта и мъката навѣрно ѝ спомогнаха безъ време да влѣзе въ гроба.

Подобни примѣри, съ по-малки или по-голѣми пропорции, не изобилствуватъ ли? Ето защо родителите трѣбва да знаятъ предназначението си въ възпитанието на своите дѣца. Най-хубавото нѣщо, кѣмъ което трѣбва да ги привикнемъ, е скромността, икономията, трезвеността и религиата. Ако по този начинъ възпитаешъ дѣтето си, то не ще има никакви спжнки въ живота. Религиата, преди всичко, ако е проникнала въ сърдцето му, ще бжде за дѣтето единъ пжтеводителъ—утешителъ въ всѣко време и обстоятелство, въ всѣко нещастие, което може да налѣте чловѣка въ живота му.

IV. Върху избора на званието.

(Белѣжка на редакцията. Тази глава я пропускаме, понеже читателя ще я намѣри напечатана въ кн. VI, VII, IX год. II „Здравословие“, подъ заглавие: „Мнѣнието на Кнайппа върху избора на единъ начинъ на живение“.

V. Висшите училища.

Чловекъ не е създаденъ само за този свѣтъ: Богъ му е отредилъ едно предназначение по-хубаво и по-възвишено: следъ едно кжсо или дълго прекарване на земята, пжлно съ изпитни, той трѣбва да се наслаждава на едно вечно блаженство горѣ на небето. Всичко това ще се достигне, следъ като се спазватъ Божиите заповѣди и изпълняватъ длжностите на положението.—

Както Богъ е опредѣлилъ всѣкому званието, сжщо той е назначилъ надзиратели и ръководители въ

церковната и държавната. Не трѣбва никакъ да се оспорва, че тѣ трѣбва да знаятъ по-вече отъ обикновенните хора, които се занимаватъ само съ обикновенните си работи; тѣзито надзиратели и ръководители, следователно трѣбва да са преминавали презъ висшите училища. Единъ артистъ, напримѣръ, трѣбва да е посещавалъ училището на изкуствата, да се е училъ тамъ и упражнявалъ занаята си презъ дълго време, преди да стане учителъ по него; същото нѣщо е съ началника на една черкова или държава; тѣ трѣбва да са свършили специални училища и да са се занимавали много, и тогива само да са станали подготвеби да занимаватъ длъжностите за доброто на цѣлия свѣтъ. Трѣбва, прочее, да имаме висши училища, дѣто да можемъ да придобиваме желаемото знание и да станемъ способни учители, за да можемъ да го предадемъ и другиму.

Понеже здравата религиозна основа е необходимо нужна за тѣзи, които единъ день ще станатъ управители на църкви и държави, ако искатъ всѣкоги на изпълняватъ съ успѣхъ длъжностите си, учителите на такивато хора трѣбва да положатъ най-големите си грижи за тази основа. Преди всичко тѣзи учители сами трѣбва да обичатъ религиата, защото само посредствомъ нея могатъ да се изложатъ християнските истини и чрезъ убеждението да се втикнатъ въ сърдцето на ученика. Но само това не е достатъчно,—има се още едно нѣщо отъ не по-малка важностъ: чрезъ своите примѣри, които ще придружаватъ устното имъ учение, тѣ ще дадатъ нуждната тежестъ да направляватъ слушателите си къмъ доброто. По този именно начинъ тѣ ще отговорятъ на очакването на родителите, които са имъ повѣрили дѣцата си не само да ги направятъ учени, но да имъ дадатъ и едно възпитание, което да почива върху началата на християнската вѣра. Има ли такива бащи и майки, които да не считатъ религиата, като най-важния клонъ отъ учението, или таки-

ва, които биха пожелали да повърятъ най-скъпото си и най-милото си нѣщо на човекъ, който къмъ религиата е индиферентинъ и я презира? Ето защо учителите отъ едно висше училище трѣбва всѣкоги да се проникватъ отъ религиозни чувства. Ако единъ отъ тѣхъ обича религиата, а другъ я мрази, ще произлѣзе едно разбъркване въ духовете на учениците; и, понеже човеческото сърдце е по-вечето наклонно къмъ злото, то безвѣрника учителъ ще принесе много по-големо зло, отколкото набожния би принесълъ добро. Следствието ще бѣде, че много млади хора ще погинатъ: следъ вѣрата, човекъ изгубва и добродѣтелта. Въмѣсто образа Божи, безбожника учителъ ще изобрази, безъ мжка, въ младите сърдца образа на Сатаната: сърдцата на младите са меки като воскъ.

Освенъ това, не е достатъчно за учителите въ едно висше училище да иматъ вѣра и да я преподаватъ на учениците си; тѣ трѣбва още да изучаватъ тѣхните физически и умствени сили, за да могатъ да имъ дадатъ пълно развитие. Човека е като едно дърво, когато расте, което крачи полека—лека и напредва неусетно. Добрѣ обмисленото възпитание ще направи дѣтето да напредне и физически и материално, когато несжвършенното възпитание ще му разори и тѣлото и душата. Трѣбва, следователно, учителите въ висшето училище всѣкоги да иматъ предвидъ двѣ нѣща: преди всичко грижа за тѣлото, което не трѣбва да отслабва подъ влиянието на учението; послѣ, хармоническото развитие на умственните способности. Претовари ли се духа, организма страда. Нищо не е нужно на дѣтето, освенъ движение, а нищо за него не е по-вече уморително, освенъ застойчивия животъ. Коне, които дълго време прекарватъ въ обора, никоги не ще достигнатъ пълната си растъ: сжщото нѣщо е съ младостта, за която липцването на физически упражнения става опасно.—

Отъ година на година умственните сили се увеличаватъ, следователно и учебния материалъ трѣбва да бѣде избранъ. Ако сравнимъ дѣйствиущите програми въ висшите училища съ тѣзи, които сме имали преди 30 или 40 години, ще намѣримъ голѣма разлика между тѣхъ. Отъ всѣка страна се оплакватъ, че за младите материала е претрупанъ. Положително знаемъ, че много се трудятъ да научатъ зададеното и работятъ много по него, но не могатъ, защото силите имъ недостигатъ. Какво, тогава, младия печели, ако той е длъженъ да прекара единъ купъ материалъ, безъ да е научилъ нѣщо, и когато, най-сетнѣ, отъ всичко туй здравieto му се повреди? Не е този начина, по който можемъ да станемъ подготвени за да изпълняваме по-отпослѣ много по-важните си длъжности*).

Казахъ вече, че първия учебенъ материалъ, както и първото висше учение трѣбва да бѣде религиата. Но често пѣти, вмѣсто да се стремимъ къмъ сжвѣршенство въ тази точка, въ висшите заведения, забравяме и това, което знаемъ. Нѣщо по-вече: много отъ учащите не само изгубватъ тамъ, което иматъ, но и всичките свои религиозни убеждения, и то благодарение на своите учители. Какви ще станатъ тѣ, съ течение на времето, ако не ги подкрепя християнската вѣра? — Едни отъ тѣхъ ще се предадатъ на пианството, други ще станатъ жертва на своя нередовенъ животъ, а по-голѣмата частъ ще отворятъ война противъ общественния строй и религиозния редъ. Не познавамъ ни единъ случай за нѣкой младъ човекъ, предаденъ на работата си, или единъ истински християнинъ работникъ да се е

*) Какво ли би казалъ С. Кнайппъ, ако би разгледалъ нашите програми, а особено тѣзи за отдѣлениата? Не се никакъ сжмнѣвамъ, че той би ни нареклъ, като почне отъ Министръ до селски учителъ, и не вежи въ всѣко отношение. Жлъчката му, вѣрвамъ, би се пукнала, ако разгледаше, напримѣръ, материала, който се прекарва въ IV отд. и дойдѣше до Естественната История и прочетѣше, че дѣтето трѣбва да знае какво нѣщо е свѣтлина! Тежко ни съ такива програми. (Б. на предача).

самоубилъ, когато пжкъ, напротивъ, изъ вѣстниците често пжти четемъ че нѣкой си ученикъ отъ това и това висше училище е свършилъ дните си, следъ като се лишилъ отъ вѣрата си. Такива са плодове-те на подобни заведения.

Ако на религиата се погледне като на единъ важенъ клонъ отъ плана на учението и ако тя про-никне въ сжрдцето на младия, печели се много нѣ-що и за другия материалъ, който ще се прекарва, защото изучаването ѝ ще се взима като задължение и учениците, нѣма съмнѣние, ще работятъ по-добрѣ. Този, когото безвѣрието е вжрило въ лжовния пжтъ, забравя своето назначение тукъ долу и не се счита задълженъ да отдава на Цезаря това, което е Цезарово, и на Бога това, което е Божие. За такжвъ човекъ не трѣбва да се питаме, дали дѣятелност-та, която би развилъ, би била отъ полза на церко-вята и държавата; той ще бѣде такжвъ, който ще разваля всичко, което е сжздадено. Ето какви са пла-чевните следствия на едно криво разбрано образу-вание. —

Единъ баща имаше шесть дѣца, които отрасна-ха при голѣма строгостъ. На едно отъ мъжските той позволи да се учи, защото бѣ талантиво. Въ края на петата година, това момче изгуби вѣрата си, из-губи и синовната си обичъ, предъ лѣността, пиан-ството и разврата; — защото Венера построила олта-ря си тамъ, дѣто е трона на Бакуса. За кратко вре-ме той стана пжрво качество чапжнинъ. Братята му и сестрите му, напротивъ, бѣха истински хора и изпжлняваха на всѣждѣ сжвестно своите длжжности.

Познавамъ единъ младежъ, чиито родители на-правили всевъзможни пожертвувания за него. На не-го тѣ вжзлагаха всичките си надѣжди, защото бѣше талантивъ и за това мислѣха много за образуване-то му. Но ето го, единъ прекрасенъ день, този гос-подинъ промени своите чувства и стана такжвъ чап-жнинъ, като оногови, когото преди малко ви опи-

сахъ. Той заяви, че се отказва отъ всѣка религиа, защото научилъ се отъ професорите си, че тя струва само за старите жени.

Тази година ме посетиха трима човека, които ми заявиха, че тѣ се чувствуватъ много нещастни въ положението си, което занимаватъ: тѣ са били подведени криво отъ своите учители и, следователно, не са последвали истинското си звание. Тѣ сжжаляваха за грѣшката си и проклинаха учителите си. Тѣ свършиха, като се умствено повредиха, и моралното имъ страдание злѣ повлия върху физическото имъ здравие.

На горѣспомѣнатия примѣръ искамъ да прибавя още единъ. Единъ човекъ въ положение дойде единъ день при мене. Здравиято на тѣлото му бѣше сжсипано, душата му сжвжршено угаснала. Понеже поискахъ да узная причината на болестта му, той ми разказа историата си, както следва: „Бѣхъ сжрдченъ момжкъ и честенъ синъ на единъ селянинъ; азъ живѣехъ щастливо съ братята и сестрите си. По мое собствено желание родителите ми позволиха да продължавамъ науките си. За менъ тѣ направиха всичките възможни пожертвувания, като сестрите ми и братята ми принесоха въ тази работа своята лепта. Азъ уважавахъ учителите си, както почитахъ родителите си. Но въ двѣ години вжтрѣ моето учение ми стана гибелно, благодарение на двамина отъ моите учители, които не можеха да се вжздържатъ отъ да не критикуватъ остро религиата и да я усмиватъ. Двамина отъ другарите ми, ученици отъ сжщия курсъ, сжсипаха се, а азъ придобихъ едно отвжрщение отъ всѣкаква вѣра. Следъ това, въ единъ периодъ отъ петнадесетъ години, азъ бѣхъ подложенъ на всичките нещастия. Очите ми сега са отворени, но духа и тѣлото ми са сжсипани. Въ тази минута азъ презирамъ моите стари учители толкова, колкото бихъ ги уважавалъ, и ги проклинамъ: тѣ ме лишиха отъ най-свѣтото ми нѣщо—вѣрата ми. Ахъ! Дано никоги не-

вѣрникъ да не може да се качи на професорската катедра! Разбира се, че никоги не можешъ да въздържишъ човека да бѣде и остане нещастникъ; но не трѣбва никоги да създаваме случай и подлагаме другите на това нещастие. Ида при васъ г нѣ проповѣдникъ, и гледамъ на васъ, като на последніото си прибѣжище, и ви моля да ми кажете, да ли моята физическа и морална мизерия ще може да се премахне, или пакъ ще нося този куршумъ до края на дните си?“

За голѣмо щастие, организма му бѣ запазилъ още нѣкои източници. Ако човекъ сжзнава, че е изгубилъ едно сжщественно добро и има желание отново да придобие това, което е изгубилъ, не трѣбва да се отчайва: помощта е възможна. Нещастника ме намѣри три пѣти: водата възтѣржествува върху физическото зло и духа стана еластичонъ; следъ което и тѣлото се възвѣрна.

Ахъ! колко бихъ желалъ този да бѣше последния случай! Но азъ мога да ви изброя съ стотини такива, дѣто съ изгубването на вѣрата, погибва морала и здравието, и дѣто младите са осждени да влѣзатъ въ гроба въ цвѣта на младостта си. Ако отъ висшето образование са възможни такива резултати, не трѣбва ли да сжзнаемъ, че много пѣти то показва кривия пѣтъ? Дано младите, които презъ шестата си или осмата си година си градятъ бѣдѣщето, не изгубятъ само вѣрата си и запазятъ както моралните си, така и физическите си сили. (Следва).

Лѣчителното медиумство.

(отъ Алланъ Кардекъ).

Има тази разлика между простиа магнетизаторъ и медиума-лѣчитель, че първия магнетизира съ своя собственъ флуидъ, а втория съ флуида на Духовете, на който той служи за проводникъ. Магнетизма произведенъ отъ човека е *человеческия магнетизмъ*;

този, що произхожда отъ флуидите на Духовете, е *магнетизмъ* съставенъ отъ по-префинени вещества.

Магнетическия флуидъ има прочее два различни источника: вжплотените Духове и обезплътените Духове. Тази разлика въ произхождението произвежда една твърдъ голѣма въ качеството на флуида и въ неговите дѣйствия.

Человеческия флуидъ е всѣкога малко-много смѣстенъ отъ *физическите и моралните* нечистотии на вжплотения; а този на добрите Духове е необходимо по-чистъ и за това именно притежава по-дѣятелни качества, които докарватъ по-бърво излѣкуване.

Но като минава презъ вжплотения, той може да се развали, както една бистра вода кога минава презъ единъ нечистъ сждъ, както всѣки лѣкъ, ако е стоѣлъ въ неизмита сждлина, и изгубва отъ очасти своите благотворни качества.

Отъ тукъ произхожда, за *всѣки истински медиумъ-лѣчителъ*, абсолютната необходимостъ, да работи за своето пречистване, т. е. за своето нравственно подобрене, споредъ това простонародно начало: пречистете сждлината, преди да си служите, ако искате да имате нѣщо добро.

Това само е достатъчно да покаже, че първия представилъ се човекъ не може да бѣде медиумъ-лѣчителъ въ истинската смисълъ на думата.

Флуида е толкова по-вече пречистъ и благотворенъ, колкото Духа, който го предава, е по-чистъ и по-свободенъ отъ страсти. Сѣки разбира, че тоя на нисшите Духове трѣбва да се приближава до човеческия и може да има злотворни качества, ако духа е нечистъ и вжодушевенъ отъ лоши помисли.

По сжщите причини качества на човеческия флуидъ представляватъ безчислени нюанси, споредъ *физическите и моралните* качества на лицето; явно е, че флуида, който произлиза отъ едно нездраво тѣло, може да пресади болезнотворни начала въ магнетизуема. Нравственните качества на магнетизатора, т.

е. чистотата на помислите и чувствата, пламенното и безъ интересъ желание да облекчи своя подобенъ, притурени на тѣлесното здравие, даватъ на флуида една поправителна сила, която може, въ нѣкои лица, да достигне качества на флуида произходящъ отъ просвѣтените Духове, що наричатъ Божественъ флуидъ.

Ще бжде прочее грѣшка да се счита магнетизатора като една проста машина за предаване на флуидите. Тука, както въ всички нѣща, полученото зависи отъ инструмента и отъ производителния дѣецъ. По тѣзи мотиви, ще бжде неблагоприятно да се подлага човекъ подъ магнетическото дѣйствие на първия неизвѣстенъ. Независимо отъ необходимите практически познания, флуида на магнетизатора е като млѣкото на една дойка: здравотворно или болезнотворно.

Человеческия флуидъ, като не е толкова дѣятеленъ, изисква едно дълготрайно магнетизиране и едно истинско лѣкуване, често много дълго; магнетизатора, като харчи своя собственъ флуидъ, се изтощава и уморява, защото той дава своя собственъ жизненъ елементъ; ето защо той трѣбва отъ време на време да възстановява своите сили чрезъ почивка. Флуида на Духовете, по-могъщъ чрезъ своята чистота, произвежда дѣйствиа по-бързи и често даже мигновени. Като този флуидъ не принадлежи на магнетизатора, то умората е почти нула.

Духа може да дѣйства направо, безъ посредникъ, върху едно лице, което е възможно да се констатира въ много случаи, било за да го облекчи, било да го изцѣри, ако това е възможно, или да произведе сомнамбулическия сжнь. Когато дѣйства чрезъ посредникъ, то се нарича *лѣчително медиумство*.

Медиума-лѣчителъ получава флуидическия приливъ отъ Духа, додѣто магнетизатора черпи всичко отъ себе си. Но медиуми-лѣчители, въ тѣсната смисълъ на думата, сиречь такива, на които личното

участие се съвършено изгубва предъ дѣйствието на Духа, са твърдѣ рѣдкостъ, защото тази способностъ, възвишена до най-горня степенъ, придобива единъ сборъ отъ нравственни качества, които се срѣщатъ рѣдко по земята; тѣ само могатъ да сполучатъ, чрезъ полагането на ржката, онѣзи мигновенни излѣчения, които ви се струватъ за чудеса; много малко лица могатъ да претендиратъ на таквасъ можѣщностъ. Гордостта и егоизма като са главните източници на човешките несъвършенства, произлиза, че тѣзи, които се хвалятъ да притежаватъ тази дарба, които ходятъ вредъ да разгласяватъ за чудесни изцѣрявания направени отъ тѣхъ, които трясатъ слава, репутация, печалба, тѣ са въ най-лошите условия да я получатъ, защото тази способностъ е *изключителна привилегия на скромността, смиренността, преданността и неинтересийството*. Исусъ казваше на тѣзи, които бѣ изцѣрилъ: Идете въздайте славословие на Бога и не го казвайте никому.

Като чистото лѣчително медиумство е прочее изключение тукъ на земята, произлиза, че има почти всѣкога едновременно дѣйствие на флуида отъ духовете и тоя на човека; тоестъ, че медиумите-лѣчители, като са малко-много магнетизатори, дѣйстватъ споредъ магнетическите начини; разликата е въ преобладаването на единия или на другия флуидъ и въ по-голѣмата или по-малка бжрзина на изцѣряването. Всѣки магнетизаторъ може да стане медиумъ-лѣчитель, ако *знае* какъ да направи да бжде подпомогнатъ отъ добрите Духове; въ такъвъ случай Духовете му дохождатъ на помощъ, като разливатъ върху него своя собственъ флуидъ, който одесетворява и остотворява дѣйствието на човеческия флуидъ.

Духовете прииждатъ къмъ когото желаятъ и *никоя* воля не може да ги насили. Тѣ дохождатъ на просбата ви, ако тя е гореща и искренна, но *никога* на заповѣдта ви. Излиза отъ туй, че волята не може да създаде лѣчително медиумство и че *никой* не мо-

же да бжде медиумъ лѣчителъ съ предварително начертание.

Медиума-лѣчителъ се разпознава по следствиата, които добива, а не по претенциите, че е такъвъ.

Но ако волята е безъ дѣйствие относително помощта на Духовете, тя е всемогща за да даде на човешкия или духовния флуидъ една добра насока и една по-голяма енергия. Въ мекушавия и *разсѣянъ* човекъ, флуидното течение е мекушаво, изхода му слабъ; флуида на Духовете се спира въ него, но безъ полза за него; въ човекъ съ енергическа воля, течението произвежда *дѣйствие на единъ душъ*. Не трѣбва да смисаме енергическата воля съ инатението, защото инатението е всекога следствие на гордостта или егоизма. *додѣто* най-скромния човекъ може да притежава *волята на преданността*.

Волята е сжщо всемогща за да даде на флуидите особенни качества приспособени къмъ натурата на болката. Тази точка, която е важна, е свързана съ единъ още малко познатъ принципъ, който сега се изучава, този за *флуидическите творчества и измененията*, които мисълта може да направи въ *материата*. Мисълта, която поражда едно флуидическо предаване, може да произведе *известни молекулярни и атомически преобразувания*, както виждаме да се произвеждатъ подъ дѣйствието на електричесвото, свѣтлината или топлината.

Молитвата, воля, която се превежда въ мисли, когато е дълбока, гореща, пламенна, направена съ вѣра, произвежда дѣйствието на една магнетизация, не само като призовава помощта на добрите Духове, но и като насача къмъ болния едимъ здравотворенъ флуидически токъ.

Ако чистото лѣчително медиумство е привилегия на избраните души, възможността да облекчаваме нѣкои страдания и даже да изцѣряваме, макаръ не мигновено, нѣкои болести, е дадена на всички, безъ да има нужда да бжде човекъ магнетизаторъ. Поз-

наването на магнетическите начини е полезно въ сложните случаи, но не и необходимо. Като е дадено на всички да призоваватъ добрите Духове, да се молятъ и да *искатъ* доброто, достатъчно е често да си туриме ръцете върху едно болно мѣсто за да облекчимъ страданието; това може да направи всѣки единъ, ако има малко-много вѣра, сжзание, пламенно желание и воля.

Забелѣжително е, че по-голѣмата частъ отъ безсжзнателните медиуми — лѣчители, тие, които не си даватъ смѣтка за своята способностъ и които се срѣщатъ въ най-скромните условия, между хора лишени отъ всѣко образование, препорѣчатъ молитвата и си помагатъ сами като се молятъ. Само, че тѣхното *невежество* ги кара да вѣрватъ въ влианието на *таковазъ или онаквазъ формула*; понекогажъ дори тѣ *намисатъ* явно *суетвѣрни практикувания*, които трѣбва да различаваме.

Но отъ туй, че е сполучилъ нѣкой единъ или даже нѣколко пѣти да излѣкува, ще бѣде смѣло да се показва за медиумъ — лѣчитель и да заклѣчва че може да цѣри всѣки видъ болка. Опита доказва, че, въ тѣсната смисълъ на думата, между най-надарените, пакъ нѣма всемирни медиуми — лѣчители. Тозъ може да е възвѣрналъ здравето на нѣкой боленъ, безъ да може да стори нищо на другъ; онзи може да е излѣкувалъ болестта на едно лице, безъ да може да излѣкува сжщата болка още веднѣжъ било върху сжщото лице, или върху друго; трети най-послѣ може да има днесъ способността, безъ да я притежава сутрѣ, и може да я получи по-сетнѣ споредъ флуидическите привлѣкателности и условия, въ които се намира.

Лѣчителното медиумство е една наклонностъ, като всички видове медиумство, присжща на всѣко лице; но следствиата на тази наклонностъ са независими отъ волята. Тя се развива неотречимо чрезъ упражнението и особено чрезъ практикуването на

доброто и правдата; но като не може тя да има опредѣленността, ни точността на единъ придобитъ съ знание талантъ, на който човекъ е всекога господарь, тя не може да стане една професия (занаятъ).

Има прочее измама, щото една личностъ да се обявява предъ публиката за медиумъ—лѣчителъ.

Тѣзи мисли не се отнасятъ никакъ за магнетизаторите, защото тѣхната сила е въ тѣхъ самите и тѣ са свободни да разполагатъ.

Грѣшка е да се мисли, че тѣзи, които не сподѣлятъ тие вѣрвания, не ще иматъ отвращение да опитатъ тази способностъ. *Осмисленото* лѣчително медиумство е тѣсно свързано съ спиритизма, понеже почива сжщественно върху помощта на Духовете; ето защо, тѣзи, които не вѣрватъ нито въ Духовете, нито въ своята душа, не ще могатъ да се поставятъ въ изискваните условия, защото това не е нѣщо, което може да се извършва машинално.

Между тие, които вѣрватъ въ душата и въ нейната безсмъртностъ, малцина ли са тѣзи, които отсѣпватъ съ ужасъ предъ единъ призивъ къмъ добрите Духове, отъ страхъ, да не привлѣкатъ дявола, и които вѣрватъ още искрено, че всички тѣзи излѣчения са дяволска работа?

Фанатизма е слѣпъ; той не разсжждава.

Не ще сжмнѣние, туй вечно така нѣма да бжде; но ще се мине още време, додѣто свѣтлината проникне въ извѣстни мозъци. До тогазъ, нека извършваме колкото се може по-вече добрини съ помощта на спиритизма; нека правимъ добро дори на своите неприатели, макаръ и да си навлѣчеме тѣхната неблагодарностъ; това е най-доброто средство да победиме извѣстни упорства и да докажимъ, че спиритизма не е тжй черенъ, както нѣкои претендиратъ.

Общо правило по практикуването на магнетизма.

Това общо правило върху магнетизма е показано отъ лѣкари Духове, които са били другъ пътъ на нашата земя:

„— Всичките болести съдружени отъ пароксизмъ или отъ удвоенъ припадокъ на болестта, случаи които не са рѣдки, магнетическата операция трѣба да става преди припадока.

„— Въ периодическата трѣска, напримѣръ, операциата трѣба да се извършва поне два часа преди идването на трѣската; въ случаи, дѣто припадъците са начести, да се гледа да се не отпусне и това малко време, що се нахожда за дѣйствиe.

„— Бждете увѣрени, че малка полза ще произведете, ако чакате болката да се усили. Въ подобенъ случай магнетизма малко дѣйствува; силата, що съществува въ кръвообращението, става препятствие на усилията ви, коги, ако това дѣйствиe се извърше, като трѣскавите материали са въ покой, то, навѣрно, вие ще развалите разположената или комбинациите, ако може да се каже тѣй. Вие ще ускорите или ще забавите идването на злото, и тая пѣрва постѣпка направена, вие на скоро ще бждите господарь.

„— Въ повечето нервически болести, най-паче въ епилепсиата, истериата, каталепсиата, и пр., случаи, дѣто не сте предизвѣстени за внезапния припадокъ, става нужда, понекога, да го произведете; това вие можете, въ много обстоятелства, да го извършете, като повлиаете просто мозъка съ това намѣрение; спазмодическите сдръжявания на членовето ще арнишатъ, ако извършите продължителни паси върху спазмодическите части. Тошли вдъхваниата върху сърцето поправятъ кръвообващението.

„— Подиръ тѣзи повторителни магнетически кризи, тѣлото става като съчупено и отмаляло; мисците, ако и да са въ нормално положение, съхраняватъ една болезнена чувствителностъ, която изчезва съ почивката.

„— Въ сичките страдания, дѣто, по естествена или болезнена причина, чувствителността е живо раздразнена отъ магнетическата течностъ, вие трѣба да постѣпите чрезъ *твърдѣ малки дози*, освенъ когото болния, подъ едно сомнамбулическо положение, ви задължи да следвате магнетизациата.

„— Въ *отчаени случаи*, дѣто живота си отива, дайте сили чрезъ магнетизациата въ продължение на 5 или 6 часа, ако е възможно. Поотпочинете си и начнете пакъ; тѣй вие ще произведете спасителни кризи, като увеличавате естественните източници; естеството на болния като не е въ положение отъ само-себе си да противодѣйствува, вашите усилия ще произведатъ реакции и живота, който вие сте дали, ще се поднови въ тѣлото на умирающа.

„ Въ всичките *хронически болести*, единъ часъ магнетисване е достатъчно за едно време отъ десетъ часа; обикновено наблюдението показва, че 24 часа са достатъчни; но, колкото времето изпомежду е по-малко, толкова магнетическото средство бива по-чувствително и излѣчението по-скорошно.

„— Въ *живеничевите и лимфатически болести*, магнетисването никога не е много; такава тѣло е едно студено землище, което изисква топлина; когато има безпореджци, като подутие на колѣните, на сливиците и прч., вие нѣма да придобиете нищо съ нѣколко минути магнетисване, тукъ трѣбва да разчитате на месеци; тѣй, лѣчителя трѣба да има голѣмо постоянство.

„— По *спирането на женските месечини*, извършеното магнетисването три, четири дни преди естественното опредѣлено време на жените; въ случай на несполука, идуща месецъ подновете пакъ извършеното; постоянството и волята са сполучливата гаранция.

„— Въ *сѣки болезнавъ случай на жените*, мѣсечното течение не може да *препятствува* на лѣчението. Тѣзи, които мислятъ противното, грѣшатъ. Често естеството чака това време да се отърве чрезъ

това месечно пречистение отъ нечистите кървави материи; следователно, вашите усилия, съединени съ неговите, спомагатъ много по-лесно това пречистение.

„— Кръвотеченията само трѣба да ви заплашватъ; въ подобенъ случай дѣйствайте осторожно.

„— Много празни стомахъ, както и претоварения (за оператора или за болните), безъ да препятствуватъ на дѣйствието, биватъ неблагоприятни на явните явления по лѣчителните дѣйствия.

„— Вашите волни усилия трѣбва да бждатъ дѣятелни. Ако имате медицински познания, търсете главния боленъ органъ и, като го откриете, отправете пръстите си наострени върху повърхността на това мѣсто.

„— Въ силните болести една магнетизация дава обикновено малко следствие, най-паче въ крайни нѣкои случаи; въ начало, лошите признаци може да се възвърнатъ и изменятъ въ добри посредствомъ една магнетизация отъ нѣколко часа. Ако желаете да се сдобиеете съ по-достоверелѣжителни дѣйствия, то трѣба да продължавате, да повтаряте въ ежси времена употреблението на магнетизма върху болния, и бждете увѣрени, че, колкото и да е лошо положението, ако реакцията е възможна, тя ще бжде; ако естеството е търсило да я произведе и не е можло, спомогнато отъ вази, то ще се постараетъ изъ ново за да се отърве отъ това, що го огнетява.

„Не чакайте, додѣто червата да гангренисатъ, органите да се разстроятъ, или да бждатъ дълбоко повредени въ тѣжкята, що ги съставлява; злото, което е достигнало на тѣзъ степенъ, е непоправимо; смъртта е неизбежна“.

Предпазителни омеопатически лѣкарства.

Предварителното лѣчение на разните болести е още далечъ отъ да бжде положено върху здрави и

конечни основи, но следствията, що може да се очакватъ, са доста извѣстни.

Нѣкои читатели знаятъ вече предохранителните лѣкарства противъ холерата.

Не сжществува никое предохранително лѣкарство, на което дѣйствието да бѣде тѣй вѣрно, както на *Барита карбоника*, казва докторъ Иефесохнъ Гернесъ изъ Филадельfia. Хора, които иматъ гърлото си много чувствително, често имъ дохожда, подиръ една малка настивка, или дифтеритъ, или крупъ, или разпаление на сливиците, или едно какво-годѣ гърлоболіе.

Три или четири дози отъ *Барита карбоника* предварватъ развиването на тѣзи болести и поставятъ сжвършено болния да противостои на лошите атмосферически влиания.

Дѣйствието на това лѣкарство не трае дълго време; тѣй, необходимо е да се повтарятъ дозите презъ нѣколко недѣли и въ промената на сѣко време отъ годината.

Барита карбоника, казва сжщия лѣкаръ, ми е чудесно послужила и мога да я препорѣчамъ на сички тѣзи, които са разположени къмъ страдание на гърлото.

Дѣтца, които преди години са страдали много пжтя отъ крупъ, *фосфорусъ*, двѣ дози въ 24 часа, сполучва да ги предварди отъ поврщането на болестта.

Провжзгласи се съ успѣхъ *Ваксининумъ* противъ баба шарка (едрата сипаница). При сичко туй, азъ, казва сжщия по-горѣ лѣкаръ, имамъ едно такова довѣрие въ *меландринумъ*, дѣто вмѣсто да си пресждя дѣтцата, употрѣбихъ имъ това лѣкарство. Давамъ единъ прахъ въ 24 часа въ продължение на една недѣля.

Прочути са още:

Белладона, противъ скарлатината;

Пулсатила, противъ брусницата;

Графитъ, противъ червенката;

Епаръ сулфуръ, противъ струпеите, лишаите;
Калкареа муриат., *Берберисъ*, *Силисеа* или *Сулфуръ*
на хора, които са разположени къмъ циреи;

Ледумъ, *Хипекриумъ* и *Арника*, противъ триз-
муза (чейнето);

Сулфуръ, противъ диспептическите припадоци
Желсеминумъ чудесно дѣйствува върху хора,
които не могатъ да търпятъ най-малкото раздразне-
ние безъ да бждатъ незабавно повредени.

Много изъ земледѣлците са подложени на апо-
плектически признаци въ време на голѣмите горѣщи-
ни. Нѣколко дози отъ *Глоноинъ* наскоро ги попра-
вятъ и ги предвардватъ отъ слжнчасването.

Безъ съмнѣние е, че раждането може да се уле-
сни чрезъ даването на нѣкакви лѣкове. Докторъ Брей-
фолгъ, отъ Санъ-Франциско, препоръчва много *Ци-
мицифуга* (cimicifuga). Следствиата, що той е придобилъ,
са били тѣй благоприятни, дѣто той не може да се
откаже отъ да не я употреби въ едно раждане. Той
предписва по една доза отъ *цимицифуга* ката вечеръ
въ продължение на първата недѣля отъ седмия и
деветия месеци. Първия периодъ на раждането пре-
минува почти несжзнателно и раждането става забе-
лѣжително лесно и скоро.

За да свършимъ, препоръчаме още *Кали карбо-
никумъ*, като предпазително средство на помѣтането
въ втория месецъ, *Сабина* въ третия, и *Сепиа* въ сед-
мия. Тѣзи лѣкарства са сѣкоги сполучливи на жени,
които по-преди се мѣтали много пжтя.

(Извлѣчено изъ единъ омеопатически вѣстникъ).

Средство да се живѣе 100 години.

Единъ професоръ отъ Гавдския университетъ,
докторъ Бурграевъ, е издалъ една обширна книга
относително по тоя предмѣтъ. Споредъ него, може
нѣкой да достигне, безъ голѣмо затруднение, до тая

възраст. Системата е твърдѣ проста: тя се състои въ истинското употребление на солта, която, споредъ него, е предпазителното нѣщо за сичките болести.

Тѣй, не трѣбва да има никакъвъ налогъ, въ никое мѣсто, върху солта; тя трѣбва да бѣде подъ свободното разположение на сѣкиго, както е водата и въздуха.

Докторъ Бурграевъ потвърждава, че да бѣде нѣкой добръ, не е дѣло на случая, както се мисли изобщо. Законите, които управляватъ живота, са, споредъ него, тихи и правилни явления; достатъчно е да се бди като какъ тѣ се развиватъ безъ препятствие.

Следователно, солта, споредъ неговата теория, е главния редовенъ дѣецъ.

Е ли крѣвта много обременена? Солта ще я постави да бѣде по-малко обременена. Е ли тя много бедна? Солта ще я постави, ще ѝ отдаде необходимите елементи.

Не може да се обвинява Г. Бурграевъ, че тѣрси сложно лѣкарство.

Г. Бурграевъ привежда примѣри по силата, що отдава на солта.

Най-строгото наказание за войниците въ Холандия, преди време, е било да имъ се дава хлѣбъ безъ соль. Ако този режимъ се продължеше нѣколко месеца, рѣдко нѣщо биваше, дѣто наказания да преживѣе. —

Въ края на преминалия векъ, една страшна епидемия се появи въ Саксония, която имаше нѣкакво подобие съ скорбута. Тя напредна скоро въ бѣдните класове тѣй, дѣто управлението заповѣда да се състави едно изследване. Тогава се потвърди едно странно дѣло, то е, че рудокопците, ако и да бѣха тѣй бедни, както и другите работници, бѣха останали, тѣ и фамилиите имъ, съвършено незакачени отъ болестта.

При това храната на рудокопците не се отличаваше отъ тая на другите работници, освенъ въ една само точка: то е, че тѣ, като принадлежахъ на дѣр-

жавата, получаваха даромъ солта. Опитана се солта като лѣчително средство и болестта изчезна чудесно.

Въ охтиката, белгийския лѣкаръ потвърждава, че солта е единъ върховенъ лѣкъ. Той привежда, като примѣръ, единъ младъ момъкъ, който трѣбвало да умре, както сички негови сродници умрели отъ тая болестъ. Той приличаше да погине, когато доктора, за да успокои съвестта си, му предписва да зема солена вода. Отъ тогава той го изгубва. Идущата година, единъ напълно здравъ момъкъ приближава доктора въ пѣтя и му се открива кой е. Той бѣше охтичавия, съвършено оздравилъ, благодарение на солта.

За холерата, солта е—все споредъ Г. Бурграева,—най първото нѣщо. Той привежда, като примѣръ, нѣкои руски селяни, които, въ времето на една холерна епидемия, са се запазели отъ нея, като са употребявали по една силна доза въ млѣкото си.

Той показва тоже солта като добро лѣкарство за сичките болести. Само, казва той, това е тѣй просто, дѣто не се е забелѣзало.

Солта, като препятствува на болестите, ще подкрепи следователно дългия животъ по единъ здравъ начинъ.

На човека му трѣба, казва той, за да бѣде добръ, двадесетъ грама солъ въ день за обикновено време.

Изкуството на лѣкаря по тая елементарна медицина се състои да знае да умѣри дозата въ едно болно положение.

(Изъ единъ медицински вѣстникъ).

Лимоненъ сокъ употребенъ въ случай на крѣвотечение.

Нѣкой си лѣкаръ, М. Т. Буртенъ (British medical journal), като лѣкуваше едно младо момче за едно изобилно крѣвотечение изъ носа му, спрѣ крѣвотечението незабавно, като му цѣркна съ една проста стъклена толумбичка една смѣсъ отъ лимоненъ сокъ и вода съ пропорция 1:4.

Единъ другъ пжтъ, една жена, която бжлваше кржвъ и на която се употрѣбиха сичките необходими лѣкарства въ подобенъ случай. кржвотечението се спрѣ тоже подиръ едно поглжщане на чистъ лимоненъ сокъ. На утрината кржвотечението се появи пакъ, но то се прекрати конечно, като болната следваше да употрѣблява лимонения сокъ.

Сжщото лѣкарство даде тоже благоприятни следствия въ единъ случай на една тифозна трѣска съ кржвотечение въ червата.

Заемаме отъ „Медицинска Бъседа“ следуиущето: Бжлгарската цивилизация.

Въ речта си върху „Спиртните питиета и социалното зло“, джржана въ дружеството противъ употреблението спиртните питиета, Цюрихския професоръ Форель очжртава пжрво добрите качества на Бжлгарина, стремлението му къмъ свобода и образование. „Но азъ не мога да скрия и тъмната страна на вжпроса, казва по-нататжкъ почитения професоръ; Бжлгарите са отъ старо време трезви; малко убити, но трудолюбиви, извжкрдно нравствени, спестовни и строги. Но принесената най-вече отъ Виена въ София цивилизация вмжжна покрай горните нѣща и разпущността, непознатите до тогава публични домове, питейните обичаи и разточителността. Фамилиарната честностъ въ голѣмите градове започна тежко да страда отъ това. Уджржаната, скромната и вѣрна Бжлгарка започна да пилѣе труда на мжжа си за раскошъ и увеселения. Това се забелѣзва особено между чиновничеството, а за това са виновни главно висшите кржгове. Развода, проститутството, даже и незаконно родените дѣца са били по-напредъ почти непознати. Тѣзи тржнѣ започватъ да растатъ въ градовете и се подджржатъ отъ такива хора, които не могатъ да разбиратъ, че ако искашъ да цивилизувашъ единъ народъ, трѣбва да земашъ само добрите плодове на тая цивилизация. Сжщото се отнася и за пиенето. Вижда се, че паразитите на цивилизацията се прилѣпватъ подъ булото на хубави названия върху тази млада и здрава страна за да присадятъ семето на мжрзела и разврата.“

Професора е говорилъ още по-прочувствено по тжзи тема на студентите Бжлгари въ Цюрихъ следъ обиколката му въ Бжлгария презъ 1892 год. за изучване мравките, върху което е печаталъ отдѣлна брошура!